

Pia Kauma kok

Kirjallinen kysymys hävitettäväksi menevien tavaroiden arvonlisäverokohtelusta

Eduskunnan puhemiehelle

Vähittäiskaupassa kaikki tuotteet eivät mene kaupaksi, jolloin ne täytyy joko hävittää tai lahjoittaa pois. Myös lievästi virheellistä, myyntiin kelpaamatonta mutta käyttökelpoista tavaraa päätyy usein tuhottavaksi eikä esimerkiksi hyväntekeväisyyteen. Olisi toivottavaa, että mahdollisimman suuri osa vaatteista, jalkineista ja muista käyttökelpoisista tavaroista päätyisi lahjoitusten kautta hyötykäyttöön eikä tuhottaviksi. Yksi syy nykyiselle toiminnalle löytyy arvonlisäverolaista.

Tällä hetkellä kauppojen on suoritettava myymättömien tavaroiden lahjoituksista arvonlisävero tavaraan sovellettavan arvonlisäverokannan mukaisesti, joka on osalle tuotteista 24 % ja osalle matalampi. Sen sijaan tavaroiden hävittäminen ei aiheuta arvonlisäveroseuraamuksia ja on usein kauppoille edullisempaa kuin lahjoitus tai hyväntekeväisyyteen lahjoittaminen. Verokohtelun myötä yrityksillä ei toisin sanoen useinkaan ole taloudellisia kannustimia lahjoittaa tavaroita hyväntekeväisyyteen.

Tavaralahjoitusten verottomuus olisi mahdollista toteuttaa kansallisesti arvonlisäverolain muutoksella. Lakiteknisesti tämä toteutettaisiin lisäämällä arvonlisäverolain 22 a §:ään maininta siitä, että tavarain omaan käyttöön ottamisesta ei suoriteta veroa, kun elinkeinonharjoittaja lahjoittaa tavarain hyväntekeväisyyteen.

Osa EU-maista sallii kauppoille verottomat lahjoitukset jo nykyisellään. Viimeisin verottomat lahjoitukset hyväksynyt maa on Belgia, jossa lahjoitukset säädettiin arvonlisäverottomiksi vuonna 2019. Vastaava käytäntö on voimassa myös Isossa-Britanniassa, Italiassa ja Ranskassa. Vuonna 2022 myös Suomessa arvonlisäverolakia muutettiin väliaikaisesti niin, että Venäjän Ukrainaan tekemää hyökkäystä pakeneville henkilöille maksutta luovutettavista tavaroista ei tarvitse maksaa arvonlisäveroä.

Verovapauden laajentamisen vaikutukset Suomen verotuloihin eivät luultavasti olisi suuret, sillä tällä hetkellä myymättömien tavaroiden lahjoittaminen hyväntekeväisyyteen ei ole kovin yleistä, jolloin lahjoituksista tilitetään arvonlisäveroä vain vähäisessä määrin. Arvonlisäverolakiin tehtävän muutoksen myötä kauppoja kannustettaisiin hävittämisen sijaan lahjoittamaan myymättä jääneet tavarat yleishyödylliseen käyttöön.

Kirjallinen kysymys KK 769/2022 vp

Kestävän talouden periaatteisiin kuuluu pyrkiä kohti kiertotaloutta ja vähentää hävikkiä. Voimassa oleva verojärjestelmämme kuitenkin kannustaa hävittämään tuotteet hyväntekeväisyyteen lahjoittamisen sijasta.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Millaisiin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta kaupoille olisi tavaran tuhoamisen sijaan tarkoituksenmukaisempaa lahjoittaa myymättä jääneet ja käyttökelpoiset tavarat hyväntekeväisyyteen ja

*millä tavoin hallitus aikoo parantaa kestävän kehityksen periaatteita kaupan ylijäämäta-
varan kohtelussa?*

Helsingissä 17.2.2023

Pia Kauma kok